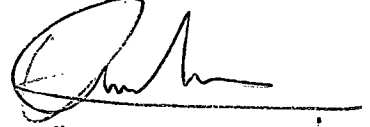

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Yılmaz Tunç** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğü'nün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

Ülke cezaevlerinde tutulan mahpuslar, özgürlüklerinden yoksun bırakılmış olsalar dahi, temel insan haklarının öznesidirler. Bu bağlamda, sağlık hakkı, yaşam hakkıyla doğrudan ilintili olup, ulusal mevzuatın yanı sıra ülkenin taraf olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleriyle de güvence altına alınmıştır. Bu sözleşmeler arasında başta Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (AİHS) ve Birleşmiş Milletler Mahpusların Muamelesine Dair Asgari Standart Kuralları (Nelson Mandela Kuralları) olmak üzere, mahpusların onurlu yaşam hakkı ve sağlık hizmetlerine erişim hakları açıkça düzenlenmiştir.

İnsan Hakları Derneği (İHD) İstanbul Şubesi Hapishaneler Komisyonu, “F Oturması” eylemlerinin 677’nci haftasında dernek binası önünde yaptığı açıklamada, Ankara Sincan 1 No’lu Yüksek Güvenlikli Cezaevi’nde tutulan Uğur Ok’un, kronik bronşektazi hastalığı nedeniyle ciddi sağlık sorunları yaşadığını belirtti.

Açıklamada, Uğur Ok’un hastalığının; sürekli öksürük, balgamda kan, göğüs ağrısı, nefes darlığı ve halsizlik gibi ağır semptomlarla seyrettiği ifade edildi. Durumunun kritik bir düzeye ulaştığı, akciğerine takılı tüple yaşamını sürdürdüğü ve cezaevi koşullarında bu haliyle yaşamını idame ettirmesinin mümkün olmadığı vurgulandı.

2025 yılı Ocak ayında gözaltına alınıp yeniden tutuklanan Uğur Ok’un cezaevi koşulları, sağlığını ciddi biçimde tehdit etmektedir. Avukatının 13 Mart 2025 tarihli aktarımlarına göre; Uğur Ok, kan kusmasına rağmen ilaçlarına ulaşamamış, revirde tedavi edilmemiş, hastane sevki yapılmamış ve yalnızca günde bir buçuk saat havalandırmaya çıkarılarak kalan sürede kapalı bir alanda tutulmuştur. Cezaevinde uygulanan bu tecrit koşulları, hastalığın seyrini ağırlaştırmakta ve geri dönüşü olmayan sağlık sorunlarına neden olma riski taşımaktadır.

5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun’un 16’ncı maddesi, yaşamını cezaevi koşullarında sürdüremeyecek durumda olan mahpusların cezalarının ertelenmesini öngörmektedir. Aynı şekilde, Anayasa’nın 17’nci maddesi “Kimseye insan haysiyetiyle bağdaşmayan ceza ve muamele yapılamaz” derken, devletin pozitif yükümlülüğü olarak bireyin yaşam hakkını koruma sorumluluğunu vurgulamaktadır.

- Uğur Ok'un durumu, salt bireysel bir sağlık sorunu olmanın ötesinde, ülke cezaevlerinde hasta mahpusların yaşam ve sağlık haklarının sistematik olarak ihlal edildiğine işaret etmektedir. Bu tür vakaların önlenmesi için, cezaevlerinde düzenli sağlık taramalarının yapılması, bağımsız tıbbi heyetlerin raporlarının dikkate alınması ve insan haklarına dayalı infaz rejiminin tesis edilmesi gerekmektedir.

Bu bağlamda, insan hakları ilkeleri çerçevesinde; hasta mahpus Uğur Ok'un tedaviye erişiminin derhal sağlanması, yaşamını tehdit eden sağlık sorunlarının cezaevi koşullarında sürdürülemez olduğunun tespit edilmesi ve infaz ertelenmesi mekanizmasının işletilmesi hukuki ve vicdani bir zorunluluktur.

Bu bağlamda;

1. Kronik bronşektazi hastası olan ve yaşamını akciğerine takılı tüple sürdüren mahpus Uğur Ok'un sağlık durumu, Bakanlığınızca ya da bağımsız bir sağlık kurulu tarafından değerlendirilmiş midir?
2. Uğur Ok'un gerekli ilaçlarının kendisine zamanında ve eksiksiz şekilde verilmediği iddiası doğru mudur? Bu konuda Bakanlığınızca başlatılmış herhangi bir idari soruşturma var mıdır?
3. Hasta mahpusların hastaneye sevkleri sırasında uygulandığı belirtilen "hücre tipi ring aracı" dayatmasının hukuki dayanağı nedir? Bu uygulamanın, hasta mahpuslar üzerinde caydırıcı ve kötü muamele niteliğinde sonuçlar doğurduğu yönündeki eleştiriler dikkate alınmakta mıdır?
4. 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 16. maddesi uyarınca; ağır hastalık veya engellilik nedeniyle cezaevinde kalamayacak durumda olan mahpuslar için infazın ertelenmesi mümkündür. Bu kapsamda, hasta mahpus Uğur Ok hakkında cezaevinde yaşamını tek başına sürdüremeyecek düzeyde sağlık sorunlarının bulunup bulunmadığına ilişkin herhangi bir tıbbi değerlendirme yapılmış mıdır? Yapıldıysa bu değerlendirmenin içeriği ve sonucu nedir? Ayrıca, Adalet Bakanlığı söz konusu hasta mahpusun infazının ertelenmesine yönelik herhangi bir girişimde bulunmuş mudur ya da bulunmayı planlamakta mıdır?
5. Ülke cezaevlerinde yaşam hakkı riski taşıyan hasta mahpuslara ilişkin Bakanlığınızın istatistiksel verileri nelerdir? 2002-2025 yılları arasında kaç hasta mahpus infaz ertelenmesi hakkından yararlandırılmıştır?
6. Cezaevlerinde hasta mahpusların tedaviye erişimi ve yaşam hakkının korunması amacıyla yürürlükte olan bir izleme ve denetim mekanizması var mıdır? Varsa bu mekanizmaların etkinliği ne ölçüde değerlendirilmiştir?